

Sygn. akt II AKa 167/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Halina Czaban
Sędziowie	SSA Piotr Sławomir Niedzielak (spr.) SSA Andrzej Czapka
Protokolant	Anna Tkaczyk

przy udziale Danuty Dąbrowskiej - Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku, upoważnionej przez Prokuratora Apelacyjnej w Białymstoku do udziału w sprawie

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 r.

sprawy **L. F.**

o odszkodowanie

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 11 czerwca 2013 r. sygn. akt II Ko 27/13

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że uchyla rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy odsetek;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

L. F. w dniu 8 lutego 2013 r. wystąpił z wnioskiem o zasądzenie, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 z późn. zm.) odszkodowania w kwocie 5.000,- zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 25.000,- zł za doznaną szkodę i wynikłą krzywdę z tytułu wykonania wobec niego decyzji o internowaniu. Na rozprawie, w dniu 11 czerwca 2013 r., wnioskodawca zmodyfikował wniosek w ten sposób, że wniósł o zasądzenie kwoty 40.000,- zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5.000,- złotych tytułem odszkodowania.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2013 r. II Ko 27/13 Sąd Okręgowy w Suwałkach zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy L. F. kwotę 5.000,- (pięć tysięcy) złotych tytułem odszkodowania oraz kwotę 30.000,- (trzydzieści tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wynikłe z wykonania decyzji o internowaniu nr 53/81 z dnia 13 grudnia 1981 r. Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w B., z ustawowymi odsetkami od dnia

uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie wniosek oddalił. Kosztami postępowania w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku złożył prokurator.

Zaskarżył wyrok w części dotyczącej zasądzenia ustawowych odsetek – na niekorzyść wnioskodawcy L. F.. Zarzucił wyrokowi, powołując się na przepisy art. 438 pkt 2 kpk i art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz.149 z późn. zm.): obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. przepisu art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 558 kpk w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 34, poz.149 z późn. zm.), polegającą na zasądzeniu ponad żądanie ustawowych odsetek od zasądzonej na rzecz wnioskodawcy kwoty 5.000,- zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 30.000,- zł tytułem zadośćuczynienia, w sytuacji gdy wniosek nie zawierał żądania świadczenia ubocznego w postaci odsetek.

W konkluzji, na podstawie art. 427 § 1 kpk i art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 34, poz.149 z późn. zm.), wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I poprzez uchylenie rozstrzygnięcia w przedmiocie zasądzenia na rzecz wnioskodawcy ustawowych odsetek.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest zasadna i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że Sąd I instancji wyrokując dopuścił się obrazy przepisów art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 558 kpk w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz.149 z późn. zm.), poprzez zasądzenie ponad żądanie ustawowych odsetek od zasądzonej na rzecz wnioskodawcy kwoty 5.000,- zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 30.000,- zł tytułem zadośćuczynienia, w sytuacji gdy wniosek nie zawierał żądania świadczenia ubocznego w postaci odsetek.

W myśl z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz.149 z późn. zm.) w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, z wyjątkiem art. 555.

Jednocześnie przepis art. 558 kpk w/w rozdziału stanowi, że w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, w kwestiach nie uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Przepisy Kodeksu postępowania karnego nie regulują zasad dochodzenia odsetek (świadczenia ubocznego).

W tej sytuacji, zgodnie z przepisem art. 558 kpk, w kwestii zasad dochodzenia odsetek mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, w tym przepis art. 321 § 1 kpc, który określa granice wyrokowania i stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ani zasądzać ponad żądanie.

Natomiast przepis art. 321 § 2 kpc, który dawał podstawę do orzekania ponad żądanie w sprawach o roszczenia alimentacyjne i o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, nakładając na sąd obowiązek orzekania o roszczeniach wynikających z faktów przytoczonych przez powoda także wówczas gdy roszczenie nie było objęte żądaniem lub gdy było w nim zgłoszone w rozmiarze mniejszym niż usprawiedliwiony wynikiem postępowania - został uchylony przez ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o Zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004r. Nr 172, poz. 1804) z mocą obowiązującą od dnia 5 lutego 2005 r.

W aktualnym stanie prawnym nie ma zatem podstaw do orzekania z urzędu o odsetkach za zwłokę zarówno w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, jak również w sprawach rozpoznawanych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149).

Jednocześnie zauważyć należy, iż – w opisanych okolicznościach – zdezaktualizowało się w tej materii stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 28 października 1993 r. sygn. I KZP 24/93, OSNKW z 1993 r., z. 11-12, poz. 69, gdzie wskazywano przy odwołaniu się do treści art. 321 § 2 k.p.k. na istnienie po stronie sądu obowiązku zasądzenia odsetek za opóźnienie również wtedy, gdy wnioskodawca nie zgłosił takiego żądania.

W tym stanie rzeczy, Sąd I instancji niezasadnie zasądził na rzecz wnioskodawcy odsetki ustawowe od kwoty przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia, wyrokując tym samym co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem.

Uznając zatem, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji w zakresie zasądzenia odsetek z urzędu wykraczało poza ramy wyznaczone obowiązującą litera prawa, Sąd Apelacyjny dokonał korekty wyroku w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku. O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z dyspozycją art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34 poz. 149 z późn. zm.)

PN/ms/mw